Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

DEPOT LEGAL
IMPRIMÉS
N° 570

SỐ THỨ 1220 — NGÀY THỨ BẢY 19 AOUT 1922 — NGÀY 27 THÁNG SÁU ANNAM NĂM NHÂM TUẤT — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 203
Adresse télégraphique:
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BẢN

	Đông-Pháp	Ngoại-quốc
Cả năm.....	12$00	... 18$00
Sáu tháng...	6.50	... 9.00
Ba tháng.....	3.50	... 4.50

BẢN LẺ MỖI SỐ.... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 153-155-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Mayenne & Cie 9, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gửi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

HỘI TUYỂN-CỬ

CÁCH LẬP SỔ THỨ-A-SAI

XIN NHỜ LƯỢNG TRÊN PHÂN GIẢI

I

Vì chưa hiểu rõ cách lập Thừa-sai, Tổng-xã còn để sai sót rất nhiều

Từ ngày có lời truyền của quan Chủ tỉnh trong Nam-kỳ truyền dạy chư xã-thôn dựng sổ Thừa-ai theo thể lệ chỉ-dụ của Đức Giám-quốc phê nhận cho ban hành, tới nay, tính lại cũng đã lâu, tưởng khi chư xã-thôn đã lập thành. Nếu quả như chỗ tưởng của tôi đây, thì cộn bản-bạc đến cách lập sổ Thừa-sai chi nữa? Biết vậy mà phải nói, phải chỉ, cầu may như sổ Thừa-sai chưa khép, thì nhờ ân trên dạy lại các xã-thôn làm cho trùng thể-lệ hầu tránh xa sự lầm lạc, làm sai sót, mà để cho người phải cam lòng phiền phức; còn như sổ Thừa-sai đã khép lỡ rồi, thì cũng mong nhờ ân trên ghi những điều không hạp thể-lệ hoặc sai lẽ chánh, hoặc còn sơ-sót, để khi đáo lệ tuyển-cử, đem ra dạy lại các xã-thôn cách lập cho chắc chắng, cùng là sửa lại cho chánh-đốn, nếu còn có đều nào sơ-sót, chỉ-dụ không có tiền định. Ngày trước, cũng vẫn một vấn-đề nầy, tôi có đăng mấy phong thơ của hàng độc-báo ở làng gởi đến, kêu nài về sự làm sổ Thừa-lược, để cho quan trên rõ ý các xã-thôn, vì không thấu đáo thể-lệ trong chỉ-dụ, trí hiểu còn mơ hồ, nên làm chưa chính-chắn, để lầm khoản sai lầm; nhứt là điều dạy về phận điền-chủ, ai mỗi năm có đóng thuế chánh từ hai chục đồng sấp lên, thì đặng làm Thừa-sai tuyển-cử; nếu người ấy có đứng bộ đinh trong làng. Bởi có những hạng điền-chủ đứng bộ làng nầy, mà ruộng ở làng kia, nghĩa là đóng thuế thân mặt làng, thuế điền một làng, nên bên làng thâu thuế điền không cho lên điền-chủ ấy vào sổ Thừa-sai, vì không có đứng bộ đinh, thì phải, trúng theo thể-lệ; còn bên làng thâu thuế thân, vì trí hiểu mơ hồ, cũng không đem tên điền-chủ ấy vào sổ Thừa-sai, nói rằng, không có ruộng tại làng, không có đóng thuế chánh tới hai chục đồng, nên không đem tên vô đặng; dầu cho tên điền-chủ có trình đủ biên-lai đóng thuế điền bên làng kia để làm bằng cớ. Ngỡ, vì trí hiểu mơ hồ, nên làm sai lầm một hai khoản, sửa lại rồi thôi, để đâu đến nay hãy còn thấy có làng, chẳng phải không hiểu rõ mà lầm-lạc, cố ý làm không minh bạch, để cho hạng điền-chủ tầm thường, phần nhiều ức lòng phiền phức mà chẳng dám mở miệng kêu nài, lại cũng — vì quê-dốt — không biết đâu mà tỏ cáo. Dường ấy hà chẳng nên chỉ ra cho quan trên hàng thấu mà trừ tệ hay sao? Sẵn đây, tôi có tiếp đặng một phong thơ của một vị độc-báo, tự xưng là *Trương bình-Chánh*, ở tỉnh Bẻntre, gởi đến mách việc làng làm khuất lấp vì lẽ thương ghét, và hỏi có nên đầu cáo tới Chánh-phủ chăng. Vậy tôi xin đăng nguyên văn thơ ấy vào đây, để quan trên xem xét.

Bentre, le 12 Août 1922.

A Monsieur Lê-hoằng-Mưu Chủ bút Lục-Tỉnh Tân-Văn.

« Kính xin ông cho phép tôi hỏi tị « điều. Nhơn tôi thấy thấy qui báo nói « nay Chánh-phủ chấn chỉnh hội « Tuyển-cử cho người điền-chủ có « đóng thuế quân-hạt trên 20 đồng, « thì được làm phái-viên tuyển cử « Hội-đồng quản-hạt kỳ tới đây; « nhưng mà theo làng tôi ở đây làm, thì « những người điền-chủ có đất nhiều, « đóng thuế quân-hạt từ 100 nhẫn « lên, đã có danh và thạo việc, thì « làng chẳng dám ép chế, nên phải « đem đề tên qua sổ phái-viên; còn « những người điền-chủ có chút ít, « đóng thuế Quân-hạt từ 100 nhẫn « xuống, thì đông mà bỡi trong « mười phần có bảy phần rỡ việc « làm phái-viên là công ích cho cả « và dân chúng, còn ba phần chưa « rõ, nên bị làng không ưa mà áp « chế, không đem tên vào sổ phái- « viên. Những người bị áp chế không « đặng đem tên vào sổ phái-viên, có « nên tố cáo với Chánh-phủ hay « không? Như tố cáo ra hương chức « có bị trách cứ chi chăng? Tôi thấy « rõ việc tệ như vậy, mà mấy người « ấy không dám tố cáo với Chánh-phủ, « lả vì họ không rõ có nên tố cáo « cùng chăng? Xin ông làm quới rộng « biết thấy xa, ra ơn chỉ giáo những « điều huất ức như vậy, đặng bỏ-ích « cho những người chưa rõ biết việc « hành làm mà tố cáo. Đặng vậy thì « làng mới chẳng dám tự chuyên, và « mấy người bị áp chế cũng đặng « đem tên vào sổ phái-viên, ngày sau « khỏi mang tiếng không vâng lịnh « Chánh-phủ. Xin ông biện bạch việc « nầy rất có ơn và có ích cho dân « quê dốt.

Một người khán báo
Trương Bình-Chánh Bentre

* * *

Lấy ấy mà suy, thì dễ mà rõ thấy sổ Thừa-sai kỳ nầy, vì thì giờ thúc tới, việc làm gấp rút, đã lập không lấy chi làm chính-chắng cho lắm; các xã-thôn đã hiểu không rõ rằng làm không ranh rẽ, lại còn thêm nỗi lấy tư làm công, ta đây hiềm đó mà để ra sai sót, theo như lời thơ nói kết trên đây; nên sổ Thừa-sai kỳ nầy, tôi dám tưởng, không đặng cao đúng như sổ mà Chánh-phủ đã định cho theo trong chỉ-dụ. Nếu sổ Thừa-sai kỳ nầy may mà chưa khép, tôi ước mong Chánh-phủ, vì công ích của quốc dân, lượng lại rõ phóng chỉ truyền cho các Tỉnh phải cần dạy các xã-thôn phải chỉ ấy chỉ-dụ mà sửa, mà thêm vào cho hoàn toàn, đặng để sai sót hay là lấp chôn người có đủ quyền làm Thừa-sai cho phiền phức mà sanh sự bất bình, nỗi tiếng kêu nài tới tai Chánh-phủ.

Ngoài ra nữa và luôn địp, tôi cũng ước mong Chánh-phủ đại bảo giùm điều còn rối rắm nầy, một là giúp cho các xã-thôn khỏi sai lầm, hai là giúp cho điền-chủ rõ phận sự. Ấy là điều của người ở tỉnh Tânan vấn nạng tôi; mà bỡi điều ấy là điều chỉ-dụ không có tiền định, nên tôi, xét mình trí sẻng tài sơ, chẳng dám khinh giải, Người ấy hỏi tôi:

« Người làm chủ đất « *Mât-lac-thuc* » (Vente à réméré), thuế chánh hằng năm đóng trên hai chục đồng, có đặng đủ quyền làm Thừa-sai chăng?»

(*Mai tiếp*) LÊ-HOÀNG-MƯU.

Hãy đam ra chưng tại Chợ-phiên ở Hanoi cho người thấy rằng Nam-kỳ cũng có đồ công nghệ vậy chớ.

Xin hãy dành cái gian của mình trước đi.

Từ ngày 1 cho đến 15 Décembre 1922.

CÁI BỊNH TƯƠNG-TƯ

Vì biết tương-tư là thế ấy
Cho hay chớ trách kẻ ôm cầu

Con người giao hảo nhau chẳng luận đàn-ông đối với đàn-ông, đàn-bà đối với đàn-bà, hay đàn-ông đàn-bà đối nhau, nếu tánh-tình thể-cách thích-hiệp thì đều thương nhớ nhau được, mà cách thương nhớ nhau đó, lại có cái thương nhớ rất đặc-biệt là đàn-ông đối với đàn-bà, đàn-bà đối với đàn-ông càng chi-thiết; hễ tánh-tình ưa nhau được rồi, thì không thể nào chịu xa cách. Sự thương nhớ nhau quá đỗi thảm chi bỏ ăn bỏ ngủ, tư-tư thiết-thiết, như thấy hình-dung, như nghe tiếng dáy của người mình thương nhớ ở đâng xa đi lại; dường ấy mãi mãi, chẳng có ngày nào, đêm nào mà giải khuây cho được, nếu trừ thấy mặt cái người mình đang thương nhớ, thì mùi đời không gì ngon, việc đời không gì vui cả. Như thế người ta mới cho là bịnh « tương-tư. »

1° Tương-tư nhau vì tánh-tình. — *Bịnh tương-tư gốc ở tánh-tình phát-sinh ra là: Con người yêu mến nhau được là bởi tánh tình có thích-hiệp, tánh-tình có thích-hiệp nhau rồi, mới sanh ra sự yêu mến, sự yêu mến nhau càng thiết chừng nào, thì tấm lòng khăn-khích nhau lại càng như keo sơn gắn chặc chừng ấy, không đâu phát nào lìa nhau được. Bởi vậy, chẳng may gặp việc phải lìa nhau, thì hai đàng lại càng cơn mang lấy thương nhớ nhau quá mà sanh bịnh, thành ra bịnh tương-tư.*

2° Tương-tư nhau vì thể-cách. — *Con người ta không những thương nhau vì tánh-tình, còn thương nhau vì thể-cách nữa. Là vì cái thể-chất, cái cốt-cách con người ta vẫn còn có chỗ đáng yêu mến lắm, Cái thể-chất, cái cốt-cách con người ta cũng có thể giúp nên giá-trị con người ta nhiều, mà cũng có thể làm giảm đi cái giá-trị con người ta nhiều vậy. Không chỉ tánh-tình thích-hiệp nhau bề trong, chỉ thể-cách yêu mến nhau bề ngoài mà luận, thì cái thể chất, cái cốt-cách của mình có thể để cho người ta trông vào mà định-tưởng mà chừng chắc rằng người sang hay hèn, khôn hay dại, tà hay chánh v. v...; thế thì cái thể-cách con người cũng quan-hệ đến thân-danh con người là dường nào! Nói ít mà nghe: kia hai người niềm-kỷ bằng nhau, sự học-thức, tư-cách và trình-độ như nhau, chỉ khác nhau là một đàng hình-dung tuấn-tú, diện-mạo đoan-trang, còn một đàng thì hình-dung bỉ-lậu, diện-mạo tầm-thường, hai người đi ra, lấy con mắt bàn quan mà xem, tất ai cũng kính trọng yêu mến cái người diện-mạo đoan-trang, hình-dung tuấn-tú hơn cái người diện-mạo tầm thường, hình-dung bỉ-lậu. Thật thế, không những kính-trọng yêu mến mà thôi, mà lại còn đem lòng thân-ái nữa. Bình-tâm mà luận, thì sự thân-ái ấy, bất-cứ đối mà luận, thì sự thân-ái ấy, bất-cứ đối với đàn-ông hay đàn-bà, người là hay người quen, hễ con người giao tiếp nhau, sự kính mến nhau đó, phần nhiều đều dì-mọo thì - nhơn lâm trước hết. Nên chỉ người sanh ra, cái tướng mạo tầm-thường quá, thật cũng kém đi phần nữa cái giá trị vậy. Ấy là chỉ cái thể-cách con người cũng có quan-hệ đến cái danh-giá trọng-khinh đối với bổn thân lắm.*

Suy đó, thì đủ hiểu cái thể-cách của người ta cũng đặng được tâm lòng yêu mến người ta vậy.

Đây chỉ luận sự thương nhau vì thể-cách, giải bày cái bịnh tương-tư của nam-nữ tương-tư nhau là dường nào:

Xưa nay biết bao nhiêu hàng nam-tử nữ-nhơn vì cái thể-cách mà thương nhau, đến nỗi không rời rác nhau được, thậm-chí chưa chút duyên gì tỏ tình yêu mến nhau, mới trông thấy nhau một phát con gặp gỡ ngoài đường, thì trong lòng đã có kết lấy sự yêu mến vì cái thể-cách ấy, hình-dung ấy không thể ngui lòng được; sao mà cũng thương người thế ấy, nhớ người thế ấy thôi. Con bấy giờ trong lòng không còn thương ai tưởng ai bằng thương tưởng cái hình-dung người mà mình đã trông thấy bữa nọ.

Suy kỹ, thì bịnh tương-tư của người đời, cái cốt-yếu không những yêu nhau vì tánh-tình, vẫn còn yêu nhau vì thể cách; một đàng do cái tánh-tình đức-hạnh mà thương tưởng, ước mơ nhau, một đàng do cái thể-cách đoan-trang đẹp đẽ mà chong mòng yêu mến, không rời rác được. Cái cốt yếu của sự thương của hai đàng lụy có khác nhau, song đến thành cái bịnh tương-tư thì sự thương nhớ nhau cũng đồng lắm mới. Thế thì bịnh tương-tư của người đại-để là thế ấy. Tài bao nhiêu tính cũng bấy nhiêu, tới tình bao nhiêu, tương-tư nhiều nỗi khúc-khiêu

Trương-Tính.

Vô-tuyến điện

Bordeaux ngày 8 août 1922.

Bình-thủy tử trận

56 binh-lính Thủy-sư giúp sức cho binh-bộ trong lúc chiến-tranh bị tử trận tính ra hai ngàn bốn trăm bốn mươi chín người, về phần quân lính dưới chiến-thuyền bị tử trận có lám ngàn tám trăm chín mươi tám người.

Viếng thành Reims

Hôm chưa-nhựt phái-bộ Goedwill Huế-kỳ đi ngang Fiernacourt đã đi viếng thành Reims. Báo Le Temps thừa dịp nhắc lòng nhớ-tưởng của tiểu-bội Huế-kỳ giúp đỡ cho linh bị binh.

Bình tự

Tòa Nội-các I-ta-li bàn nghị cách-thức bình tự nước nhà và cản quân « fascistes » (linh cựu đầy lên) không cho ở tỉnh nầy sang tỉnh khác.

Tin A-lơ-măng

Trong báo Well An Nontag, ông de Gerlach nghịch-luận lời huyền-hoặc của A-lơ-măng đã thừa cho ông Poincaré gây ra chiến-tranh và chỉ-trích ông cách độ-liệu.

Binh Gờ-rẻc

Đạo binh Gờ-rẻc ở thành Thrace phải thối lại 3 kilomètres để lập một cuộc địa trung-lập.

Đua ba-lông

Hôm chưa-nhựt, 19 cái ba-lông thả ra tranh giải nhứt cuộc đua Gordon-Bennett.

Loan Paraguay

Bên xứ Paraguay binh Chánh-phủ đánh đuổi binh dân dấy loạn.

Thành Londres

Hôm sáng thứ nhứt, ông Poincaré có thương thuyết cùng ông Theunis. Đoàn đại-biểu các xứ Langsa, Ang-lê, I-ta-li, Banh-giích và Nhựt-bổn hiệp hội-đồng lần thứ nhứt ở đầu đường Downing Street hồi 10 giờ sáng. Trọn buổi ấy ông Poincaré điều-thuyết, cho đến chiều cùng tối.

Xu-ich

Tại thành Genève, bản ấy-viên công hiệp tri-thức nhóm lão sau cùng hàn-nghị cách-thức giúp sức cho những trường đại-học các nước thông đồng với nhau. Bản ấy-viên xét phải bảo-thủ quyền tri-thức và cách-trí, và nói rằng các nhà bát-sĩ không thể nào cong lực mà đáng bảo những mối về hóa học mới tìm ra được trong lúc chiến-tranh.

Bột-tu-ganh

Vì giá bánh mì tăng cao quá nên nhơn-công phế-việc. Các xe-cộ không chạy, rác bảo chương không xuất bản. Có nhiều cuộc nhộn xảy ra.

KHUYẾN HỌC-HỘI

NHÓM NGÀY 17 AOUT 1922, 6 GIỜ RƯỠI CHIỀU

Tiếp quan Thống-Đốc Nam-kỳ đến viếng hội

Đúng 6 giờ rưỡi, các hội-viên hội « Khuyến-học » đã chực có mặt hầu tiếp quan Thống-đốc Nam-kỳ; nhưng quan Thống-đốc có việc không thể đến viếng hội được y theo lời hứa của Ngài, Ngài có phái ông Caire, quan dâu phòng (Chef Cabinet) thay vì Ngài đến viếng hội.

Hội-viên có mặt

Ông Lương-văn-Mậy, Hội-trưởng, ông Nguyễn-phan-Long và Trương-văn-Bền, phó Hội-trưởng, ông Nguyễn-đình-Trị, Tư-bảng, ông Trần-quang-Nghiêm, Thủ-bổn, ông Lê-văn-Hòa, Tri-huyện, Phái-viên Bibliothécaire, ông Nguyễn-tấn-Kỷ, Phái-viên, ông Đốc-phủ Bâu, ông Trịnh-thế-Hưng, ông Nguyễn-tử-Thức, ông Cao-hải-Đề, ông Nguyễn-văn-Thượng, ông Nguyễn-thành-Uc, ông Lâm-văn-Quế, v... v..., còn nhiều ông hội-viên không kể được tất, xin miễn cho.

Các quan Langsa

Ông Caire, Chef Cabinet, ông Darles, Directeur de la Sté des Distilleries de l'Indochine, Hội-động thành-phố Saigon, ông Le Bret, Secrétaire générale de la Mairie Saigon, ông Goupillon, Professeur délégué du Patronage Laïque Cochinchinois, ông Bonlouys, Professeur des cours de comptabilité et de Commerce.

Hội trần-thiết một tiệc rượu điểm-tâm (Lunch) chưng hoa treo cờ rất lộ-chỉnh.

Khi các quan Langsa và liệt-quí hội-viên hội « Khuyến-học » an vị rồi, ông Lương-văn-Mậy, Hội-trưởng hội K. H. đứng dậy đọc một bài diễn-văn bằng chữ Pháp, đại-khái tỏ cộng cuộc tổ chức của hội và cảm ơn nhà nước lưu-tâm bảo-trợ v. v...

Ông Mậy dứt lời, thầy đều vỗ tay rộ; ông Caire quan dâu-phòng vấn, đứng dậy đáp lời đại lược rằng ngài vưng lịnh quan Thống-đốc đến viếng hội vì quan Thống-đốc mắc có việc, không thể đến viếng hội được. Ông sẵn lòng đem những công việc của hội và ý muốn của chư-quí hội-viên trình lại quan Thống-đốc rõ v. v...

Ông Caire dứt lời hội-viên ai cũng đều vỗ tay và tỏ lời cảm ơn Ngài có lòng chú-thí đến hội. Kế đó ông Nguyễn-đình-Trị, đọc tờ rapport của hội ấy-ý ên lãnh khảo-duyệt những sách của các vị văn-nhơn trước tác để giao cho hội khảo-duyệt, và từ vì-bằng của bản cai-quản, định ban phần thưởng cho các văn-nhơn đặt sách như sau nầy:

1° — Phần thưởng ông Nguyễn-hảo-Vĩnh, làm quyển sách « Phổ-thông sơ-giai » (Sciences naturelles) hạng nhứt 150 $ 00.

2° — Phần thưởng ông Trần-văn-Khải, thơ-ký Biênhôa, làm quyển sách « Từ nhiên học ». Ông Nguyễn-văn-Giai, Giáo-tập, làm quyển sách « Mảo-vật phập-môn »; hai ô-ng đây, cũng được bằng-khen mỗi ông 50 $ 00 để khuyến miễn hai ông gắng gỏi công-trình trước-thơ lập-ngôn giúp đường giáo-hóa tương-lai xứ mình.

Ông Caire thay mặt quan Thống-đốc tỏ lòng vui vẻ phát phần thưởng cho ba ông, có mấy lời khen ngợi và khuyên ba ông để lòng làm sách nữa.

Bấy giờ, Tây-Nam đàm luận 8 giờ rưỡi mãn tiệc.

Đông-Pháp Thời-sự

Nam-kỳ

Ăn-trộm ghiền

Trọng đêm 14 rạng mặt 15 M. S. có bị ăn trộm một cách lạ, vì ăn-trộm nầy thật là gan lắm.

Vẫn vợ chồng M. S. đang ngủ chừng lối 2 giờ sáng bà vợ bỗng la lên: « Có một người đứng gần giường tôi đây! xin tiếp ». M. S. thức dậy thì thấy có một cái bóng trắng ở trong phòng vợ bà mà chạy ra, ông liền rượt theo ra tới đường. Thời may lại có một tên linh mã tà gặt ở đàng trước nhà cũng rượt theo. Coi lại thì ăn-trộm 3 đứa.

Người vợ M. S. thuật như vầy, bà có nghe tiếng người không hơn 20 phút đồng hồ, thì bà ngỏ là chồng bà thức dậy viết đồ. Bà có nghe tiếng lật sách nữa, nên bà nhớ đến chuyện ăn-trộm coi chừng bà hay là ăn-trộm, hay là chuột.

Coi lại thì ở tại bàn viết, ăn-trộm cũng để xé hết một miếng giấy nhỏ để ở góc bàn đặng để tàn thuốc và nhỏ trầu. Chúng nó không có mấm hút đâu vv. mà đem để đàng trước sân Thương-chánh, còn tiền bạc, hai cái đồ mỗi cái nón, ba cái nón. Chúng nó lấy áo quần cũng để một đống trước cửa.

Rượu đánh đờ mà chơi

Cô Lucie Nahjil (7 B.) đến thăm bà Nguyễn-văn-K. .... 36 tuổi, ở đường d'Ayot 118 về lối sang đoạt một bình giấy xăn.

Chơi bớt

Cô giáo Ph... ở Mytho lên Saigon chơi, cô đến thăm rằng vợ chồng tên Lê-văn-Nghĩa lấy trước 10 $ 00 đặng ở, đến nay chúng nó bỏ Cô giáo mà đi, không chịu ở nữa.

Hội thâu tiền mất lộ

Ở làng Tân-thới-đông với Xóm chiếu có một bọn nọ nhóm lại đã lâu nâm mà lập hội để góp tiền mỗi chiếc chài lúa Chợ-lớn chở đi Saigon, mỗi chiếc là 3 đồng.

Ăn-trộm đánh đờ

Cáibè. — Hôm ngày 10 Août 1922, có lên cựu Hương giáo Bằng ở làng Lợi-an đi chợ Phú-sơn vô quán rượu nhậu cho cụp rồi ngã qua ngã lại xiêu tới tế lưỡi cho tới nỗi đái trong quần rồi hết mà cũng không hay, (ôi) mình lâm tới bực hương giáo trong làng Lợi-an, sao không biết trọng hân danh, để thân mem ám nhiệp quá đó hi tứa, rồ cạn chén lộ hình quân tử mướp, khó ly mới biết trượng phu Bàu.

Bắt đặt trung liên tiu là ông Lý-thái, say quá rồi còn mửa xuống mũm lên; Lại-bộ quan Tấi-Trêi mới lên, nhậu cho cụp rồi cũng ngã qua ngã lại, huống hồ chi người nay mà không nhậu; nhưng mà thiếu tiền thì là giải muộn, vết quá đa tổn mạng hữu y ngôn; vì có câu rằng: tửu bất tây nhơn, nhơn tự tây, huề bất mê nhơn, nhơn tự mê, thật chẳng có chút sai lầm.

Vậy người đời khá tha xét kỹ, giữ lấy thân danh, chớ độc địa thay cho tửu-thánh sắc tài, nó hại hiện thay mấy chú làm trai, tránh bên nọ, mắc bên kia, để ai mà tránh khỏi, nhưng mà mình khá biết mà sửa lấy mình thì cũng nữa mà!.

NGỌC-DIỆP, lai cảo.

Dễ giựt lắm sao?

Trà-Ôn — Thầy Hội-đồng S... mướn chặt Tầc-đủ 1 cây phố ngôi, để có lời giao làm ý theo bông-đồ của Thầy ra kiểu.

Nay Tầc giao phố lại, mà làm không ý theo lời giao ước, nên chặt phố bắt đó ra làm lại, mất chín lần cho.

Ở Tầc ơi! Nhậm annam đề giựt lắm hay sao, mà ni ăn thiệt, làm dối vậy? cũng vì cái lòng xấu của ni, mà phải tốn công, lỗ vốn, vậy đa nghề! Đừng kiếp ấy!

NGUYỄN-TỪ-TRỰC, chánh lục bộ.

Vì sao chết vậy?

Một người Khách-trú, ở lại Mái-đêm (Cầuthơ) đi sưởi vợ tại Cái-cao (Sốctrăng) cưới con gái của M. Hương chánh Mẫn.

Khi ghe đến rước dâu, vừa tới vàm rạch Cái-cao, thì chệt ta nhảy nhào xuống sông mà trầm mình.

Việc nầy chưa rõ chắc, vì sao mà lạ vậy, đó dọ kỉ lại coi, rồi sau sẽ nói kỹ.

Chết bởi cớ nào, thì không hiểu chắc, chớ bảy giờ chắc biết rằng: Cô gái nầy, phải buồn bực rất nhiều, vì đã dọn-dẹp nhà cửa, mặc sắm áo quần, còn chừng 15 phút nữa, thì đặng nhập phòng, và được tiếng sang là: Thìm tài-phú!

L. M.

HỚI
trải đất ở xứ Algé

Ông Lord North

Ông *Lord Northcliffe* vừa nhứt báo Ang-lê, danh tiếng nhứt trong Hoàng-cầu về ... giới, lúc nọ ngài có sang đây ... Quan Toán-quyền *Long* có ... đại Đô-thiện mà dự cuộc lễ ... Ngày nay nghe điều-tin ... ngài mới từ trần, thì chẳng ... nước Ang-lê mà thôi, toàn-dân ... Pháp cũng đều có lòng buồn ... nghe tin ông Lord Northcliffe ... thì đức Giám-quốc *Millerand* ... điều tin nầy L.Tinh-sự đến ... với bữa quyến người.

Ông Lord Northcliffe nầy ... nhơn mấy tờ báo lớn nhứt ... lẻ như là tờ *Times*, *Daily* ... nhiều tờ báo khác nữa. Bi ... của ngài thì yêu mến nư ... lắm, nên khi khởi giác thì ... của ngài đều rập lên mới t ... cho nước Ang-lê phải th ... Đại-Pháp. Ngài tuy là một ... báo mặc dầu, chớ quyền thế ... mạnh cũng bằng nhà-nước ...

Ngài có một cái rừng ... Thế-giới-mới đặng để làm ... mát mẻ nhân-in nghỉ là đ ... để in báo thì nghĩ cũng ... lắm, nên xét lại nội trong ... không có một nhà báo nào ... ngài được. Nên hôn nay ... Nortcliffe mất, thì cũng ... nước Pháp mất hết một ... thiết vậy.

MỘT ĐÁM TIỆC LONG

Sẵn dịp quan trên ban thưở ... Lê-văn-Ty trước hàng Tri-huyện ... có thiết mở tiệc đặng đãi th ... hữu cùng các bạn đồng liêu, ... ngài ở Long-thành.

Bên ký bỏ thiệp mời tới ... nhưng rồi vì mắc việc nhà nê ... đến đó. Rất tiếc!

Những người dự tiệc ấy có th ... quan huyện Lê-văn-Ty có đặ ... Du là người lãnh tiệc đến Sài-G ... đãi các viên-quan quới-chức ... cố-hữu thân bằng cả thảy có ... nhà đọn đẹp tiết-nghi, ngài c ... chế-tiên Bitenhôa đến dự tiệc. ... Long-thành bấy lâu là một cảnh ... thành ra một một cảnh đôi bội ... nào xe-hơi, nào người ta lớp đến ... chức mảng cho quan huyện ... trong thường vì công đức của ... tới Nước quới đối với dân ... nên trọn vẹn, lớp đến xem c ... quan phụ-mẫu trong làng bay ... tân-quan rất nặn lòng tôn-ái.

Kể nghĩ bản, ai nấy đều tỏ đ ...

MENU

DINER du 12 Août

Consommé aux nids d'hirondelles
Bar à la Chambert
Gigot de mouton à la V
Médaillon de Filet à la ...
Foie d'oie glacé à la Vé
Asperges en branches Sauce
Cochon de lait à la Br
Salade coco-lic
Glace praline
Petits fours varié
DESSERT
Promages Roquefo
Bonque

Café — Thé — Liqu

Đến tuần Décembre quan ... đã vài lần khen-tặng và mầ ... Huyện. Ngài có đáp từ vài lời ...

Các quan ở đây nhậy dầm ... 3 giờ sáng và lại có nhạc Lang ...

Các viên quan ai nấy ra vẻ ... thần đa, vì trước hàm Tri-huy ... rất xứng đáng cho Nhà-nước ... La-vào-Ty đang ngồi mà h ... lai tặng quan Huyện biết lu ... M. Lê-văn-Du mà đặt tiệc. ...

TRINH-...

Gọi lông bác

Số báo 1319 ngày 5 Août, t ... ấn khắc nhầm đó; 3 việc ki ... của Ki-đã ăn với gừng, mà ... chưa mấy ít, vì chưa tang m ...

Bởi đó cai Thiệu, nhơ ... Quản thuật lại với ông. I tiếc ...

Giống Ki-đã nhơn trong b ... thế nào ai kéo ra đặng, chỉ ... cản chết đuối nó, thì kéo ra ...

Vậy nên 1 người kia, bữa ... đã, nghĩ đến việc ấy, mới ... giang mà ấn, cho thịt mau ... nghĩ liền mạng đó; nào đã ...

Đó! Tôi nghe vậy, thì nó ... biết có phải chăc vậy-cũng ... biết chắc đây giùm; mà ... rồi chết như vậy không? N ... Ki-đã, với nước mắm gừng ... quyền sách này, muốn để cá ... đái, nên việc nào phải chắc ... vào, chớ đừng mập-mờ, th ... làm chi.

Như ai biết chắc, đay giùm ...

P. S. Quyển sách Bạc-h ... nào tại nhà tôi, chưa ... gởi đến cho qui-vị.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc **Xứ Algérie** là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi và thuốc **trái đất** ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sãng Algérie quả thiệt là đồ thổ sãng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*

Ông Lord Northcliffe

Ông *Lord Northcliffe* vẫn là một nhà viết báo Ang-lê, danh tiếng thứ nhứt trong Hoàn-cầu về phe báo-giới, lúc nọ ngài có sang đây chơi Quan Toàn-quyền *Long* có đưa ngài lên Đề-thiên mà dự cuộc lễ hồi quan đại Thống-soái *Joffre* đến đây.

Nay mới nghe điển tin nói rằng ngài mới từ trần, thì chẳng những là nước Ang-lê mà thôi, toàn dân nước Pháp cũng đều có lòng buồn, nên khi nghe tin ông Lord Northcliffe từ trần thì đức Giám-quốc *Millerand* có từ điển tin nầy l.Ănh-sự đến phân ưu với bữa quyến người.

Ông Lord Northcliffe nầy là chủ nhơn mấy tờ báo lớn nhứt của Ang-lê như là tờ *Times*, *Daily-Mail* và nhiều tờ báo khác nữa. Binh sanh của ngài thì yêu mến nước Pháp lắm, nên khi khởi giặc thì các báo của ngài đều rập lên một tiếng giục cho nước Ang-lê phải theo nước Đại-Pháp. Ngài tuy là một tay viết báo mặc dầu, chớ quyền thế của ngài mạnh cũng bằng nhà-nước vậy.

Ngài có một cái rừng cây ở tại Thế-giá,-mới đặng để làm giấy, còn mấy mốc nhà-in nghĩa là đồ khí-dụng để in báo thì ngài cũng có nhiều lắm, nên xét lại nội trong toàn cầu không có một nhà báo nào mà bằng ngài được. Nên hôm nay ông Lord Nortcliffe mất, thì cũng như nhà nước Pháp mất hết một người bận thiết vậy.

MỘT ĐÁM TIỆC LONG TRỌNG

Sân đập quan trên ban thưởng cho ông Lê-văn-Tự trước hàng Tri-huyện, nên ngài có thiết một tiệc đãng đãi thân hàng cả hữu cùng các bạn đồng liêu, tại dinh của ngài ở Long-thành.

Bữa kỳ bổ thiệp mời tội đến dự tiệc, nhưng rất vì mắc việc nhà nên không bề đến gót. Rất tiếc!

Những người dự tiệc kỳ có thuật lại rằng quan huyện Lê-văn-Tự có đặt Mr. Lê-văn-Du là người lãnh tiệc đánh tiếng thuở nay, đãi các viên-quan quới-chức Tây Nam và cố-hữu thân bằng cả thảy có 120 vị. Cứ nhà đọn đẹp tiết-nghi, ngài có mời quan chủ-Tỉnh Biênhòa đến dự tiệc, nên làm cho Long-thành bấy lâu là một cảnh Lâm-tuyền thành ra một một cảnh đôi hội náo xe-ngựa náo xe-hơi, nào người ta lớp đến chúc vui và chúc mừng cho quan huyện được ân trên trong thưởng vì công đức của ngài sắp tiến tới Bước đường đời vời dân thật là rất nên trọn vẹn, lớp đến xem coi một viên-quan phụ-mẫu trong lăng bậy một cuộc lễ tân-quan rất nên long-trọng.

Khi ngài bàn, ai nấy đều lỗ đầu hân-hoan.

MENU

DINER du 12 Août 1922

Consommé aux nids d'hirondelle
Bar à la Chambord
Gigot de mouton à la Villerol
Médaillon de Filet à la Nicoise
Foie d'oie glacée à la Vénitienne
Asperges en branches Sauce mousseline
Cochon de lait à la Broche
Salade coco-ier
Glace praliné
Petits fours variés
DESSERT
Fromages { Roquefort / Bouquet des Alpes
Café — Thé — Liqueurs

Đến tuần Champagne quan Chủ-tỉnh có đề vài lời khen-tặng và mừng chúc quan Huyện. Ngài có đáp từ vài lời tạ ơn.

Các quan ở đấy nhảy đầm cơ-hồ cho tới 3 giờ sáng và qui nhơn Langsa.

Các viên quan ai nấy-rạ vẻ đều vui lòng thỏa dạ, vì trước hàm Tri-huyện fy, thật là rất xứng đáng cho Nhà-nước biết chọn ông Lê-văn-Tự đang người mà ban thưởng và lại tăng quan Huyện biết lựa người như M. Lê-văn-Du mà đặt tiếc.

TRÌNH-CẨM-VĂN.

Gọi lòng bác ái

Số bão 1210 ngày 5 Août, tôi có nói về vật ăn khác nhau đó; 2 việc kia, đã chắc rồi, còn Kì-đà ăn với gừng, mà chết đó, thì tôi chưa mấy ít, vì chưa tạng nầy.

Bởi ông cai Thiện, nói rằng ông phủ Quản thuật lại với ông, i tích như vầy:

Giống Kì-đà nằm trong bồng cây, không thể nào ai kéo ra đặng, chỉ nhai gừng mà cắn chót đuôi nó, thì kéo ra mới đặng.

Vậy nên 1 người kia, bửa nọ ăn thịt Kì-đà, nghĩ đến việc ấy, mới lấm nước mắm gừng mà ăn, cho thịt mau tiêu, (ý cũng nghĩ liều mạng đó) nào đó ăn vô chết ngất.

Đó! Tôi nghe vậy, thì nói vậy đa, chẳng biết có phải chắc vậy cùng không, nếu ai biết chắc đay giùm; mà thuốc nay có ai ăn rồi chết như vậy không? Mà có ai đám ăn Kì-đà, với nước mắm gừng hay chưa? Bởi quyền sách nầy, muốn để cho dời dùng lâu đài, nên việc nào phải chắc chắn, mới đem vào, chớ đừng mập-mờ, thì không kể đến làm chi.

Như ai biết chắc, day giùm cám ơn.

Trò-ôn Lê-Mai.

P. S. Quyển sách Bao-biếm Phong-tục còn nằm tại nhà in, chừng nào in rồi, sẽ gởi đến cho qui-vị.

Thơ tín vắn lai

Càng M. Nguyễn-thanh-Mậu Infirmier Tân-an.

Bổn-báo có tiếp một bài ông gởi đến xin ấn hành, song Bổn-báo không thể vâng ý ông đặng, vì bài ấy nói về việc một bà cô chi không minh bạch, không đáng để làm gương treo giữa mắt thế. Vậy xin ông cảm phiền.

Càng M Bạch kim-Chi Mytho.

Bổn-báo chẳng cam làm đàng cho ai trả thù điều nghĩa riêng của mình, nên Bổn-báo chẳng vâng chịu lời tác hạ ; xin cảm phiền

Cùng khách du lịch Cho-lách. -

Bài như-kỷ nói về sự bắt bình xảy ra trong đám hát Chợ-lách tuy quả mà lời nói không quyết đoán, bằng cớ còn mơ hồ, Bổn-báo chẳng vâng ấn-hàng như lời đay.

Càng M. Lê-hòa Văn tự Nguyệt-Bình Sóctrăng

Vâng ý tức-hạ. Tức hạ cứ việc gởi đến, đây sẽ liệu hề.

Tin lành

Bổn-quán mới đặng tin M. J. Nguyễn-tri-Học-Lanh Thông-ngôn Trạng sư (Saigon) mới kết hôn với cô Anne Pham-hi-Hương I. ái-nữ của M. J. B. Pham-văn-Nông, H. đồng ở Thủ-ngữ (Mytho).

Bổn-quán xin đề lời chúc mừng cho : Đôi bạn bền dây cầm-sắc, ngàn năm vui chữ xướng tùy.

Bổn-quán.

Ngày 19 Août 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà nước	4 96
Ngân hàng Đông-Pháp	4 95
Ngân hàng Hongkong Shanghai	4 95
Ngân hàng Chartered	4 95

Quốc trái Đông-pháp...49500

GIÁ BẠC ARGENT FIN TẠI LONDRES

	Sớm mai Tại Paris ngày 18 Août 1922	Trễ mái M 14	Trễ hy M 04
Ngân hàng Đông-Pháp			
Ngân hàng Hongkong Shanghai			
Ngân hàng Chartered			

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

	Tại Paris ngày 18 Août 1922		
Ngân hàng Đông-Pháp		15 fr. 945	
Ngân hàng Hongkong Shanghai		25	00
Ngân hàng Chartered			

QUỐC TRÁI CỦA BAN-PHÁP

Tại Paris ngày 18 Août 1922

Tự lối 5 %	69 [illegible]	Tự lối 4 % 1918	69 10
Tự lối 5 % 1916	73 [illegible]	Tự lối 4 % 1920	66 [illegible]
Tự lối 4 % 1917	69 [illegible]		

KẾ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Chợ-lớn hay cân lại 4 mặt trên 62 kí

Vinh-long	4,00 đến 4,20
Cần-thơ	4,00 — 4,10
Bến-tre	4,00 — 4,05
Sóc-trăng	4,00 — 4,05
Trà-vinh	3,70 — 3,90
Giá [illegible]	4,20 — 4,25

PENSIONNAT

Nguyễn-xích-Hồng

Lớp dạy bằng-cấp tốt-nghiệp Tây và Nam

1ère ANNÉE

Day văn chương

MM. GIRAUD. COULÉ, licenciés es-lettres. Văn khoa cử-nhơn.

Day toán pháp

M. FARCY, licencié es-sciences mathématiques. Toán pháp cử-nhơn.

Day bát nhã

M. DEBEAUPUIS, licencié es-sciences physiques et naturelle. Bát vật cử-nhơn

1ère ANNÉE

M. COULET

M. NGUYỄN-VĂN-VỊ

(Day rút ba năm)

Nhập trường 16 août 1922.

XIN GHÉ MẮT

Có một cái xe-hơi hiệu Bird bốn máy còn lối và vỏ ruột mới dứt giá 2000 $ ai muốn mua do nơi M. A Ainh Boulevard Paul Bert N° 76 Dakao.

Trăm năm không phai

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC NHUẬN

55 73, Boulevard de la Somme Saigon.

(ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ)

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hànội. Bình vẽ thiệt tình xảo vẽ đã trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin viết thư hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo-bạch có biên rõ thước tất giá cả và cái nghĩa phân minh

Ai muốn uống thứ rượu **COGNAC LEMONON** thì hãy hỏi hãng **DENIS FRÈRES** ở Saigon. Rượu nầy thật ngon, nếu anh em uống thử thì sẽ mua liền.

TRƯỜNG HỌC

Huỳnh-công Phát

19 à 35 Boulevard Kitchener Cầu-ông-lãnh (SAIGON)

Kính lời quí-ông quí-bà trong Lục-châu rõ: Nhơn vì nội trong Mạt-g Juin và Juillet rồi đây có nhiều qui-vị đến trường dân trước để dành chỗ cho trẻ em, lại day bổn trường biên tên trước vào sổ làm sự chắc, thiệt bổn trường rất may mắn mà được qui-vị có lòng cảm cập như thế, song trường tuy rộng lớn mà đã hết chỗ hầy lâu, bổn trường rất lo sợ e chẳng khỏi phụ lòng qui-vị khác tâm, vì vậy, nên chịu nhiều sổ-phí, cho người đọn đi dời mở rộng thêm nữa được, kịp kỳ khai trường tới đây là ngày 16 Août, nhằm ngày 24 tháng sáu Annam.

Tuy trường mở được rộng thêm nhiều vậy, song không theo số học trò cũ và số học trò mới đã biên tên trước vào sổ rồi. thì ít cũng hết chỗ nữa, nên bổn trường xin nhắc mấy trò cũ nhớ tựu trường cho đúng ngày, kẻo mất chỗ, còn trò mới, như muốn học nơi bổn trường, xin từ đây gởi thơ dặn chỗ trước.

Khai trường nầy, bổn trường có mở lớp 1re Année du cycle complémentaire (năm thứ nhứt về bằng-cấp tốt-nghiệp), lớp đó giáo-sư văn-khoa Tú-tài day. Nơi bổn trường, trong ba lớp trên mỗi ngày, đều có giáo-sư Langsa day.

Kỳ thi bằng-cấp sơ-học năm nay, ngày nay hội thi bạch-miệng (épreuves orales) đã xong rồi, 24 trò của bổn trường hội thi-viết (épreuves écrites) được chấm đậu, qua bạch-miệng đều được đậu luôn hết, chẳng có rớt trò nào. Nên tiếp 24 trò đó, sau đây xin quí-vị vui lòng đăng y nhằm trước :

Tạ-thanh-Phước (Sặc-liêu); — Đoàn-văn-Ngỗi (Trà-vinh); — Nguyễn-văn-Neo (Biên-hòa); — Trần-công-Vị (Thudaumôt); — Trần-văn-Nhân (Tânan); — Tô-văn-Lục (Tâyninh); — Bùi-văn-Thế (Longxuyên); — Nguyễn-văn-Hiếu (Phan-rang); — Trần-văn-Kiệt (Longxuyên); — Lê-văn-Vàng (Cholon); — Diệp-Thân (Saigon); — Đặng-văn-Ngọc (Biên-hòa);

NOTA. — Hội thi nầy, bổn trường chọn cho đi (candidats officiels) số 24 trò. — Mấy trò tính nguyện thi riêng (candidats libres), số trò hội thi-viết được chấm đậu, qua bạch-miệng, đều được chấm đậu luôn cả.

Luôn đây, bổn trường đăng day cho minh-bạch cách đóng tiền-học nơi bổn trường và cách của bổn trường trả tiền cơm dư lại, khi thôi học :

Mỗi trò, hết luận cũ, mới, vào trường, xin đóng trước ba tháng. Chừng mãn ba (tháng tiền đó, đóng tiếp theo, cũng xin đóng trước.

Đồng tiền rồi, nếu nhơn chừng mà xin thôi học, hay là làm trái-phép bổn trường, mà trường không thể đề được, nếu tiền đóng còn dư thì bổn trường trả lại, tính trả như sau nầy :

Nếu ra nhằm ngày 30 hay là 31 tây, thì trường tính một tháng, còn ra nhằm tháng kế đó, nhằm đầu tháng, hay là cuối tháng, bất luận, trường cũng tính nguyên tháng (tout mois commencé est dû en entier), rồi còn dư bao nhiêu thì trả lại, song trả lại tay cha-mẹ, hay là gởi mandat cũng cho cha-mẹ trò thôi học đó, chớ bổn trường chẳng giao cho học trò.

Nay Kính :

Chủ-trường : Huỳnh-công-Phát.

Bà ISIS

Người ta lấy làm lạ mà thấy trong bản tay của quan đại Thống-soái *Joffre* cái năng lực chi tay đầu nó chạy ngang lòng bàn, từ bên ngón chạy dài tới bên kia chỉ tay như vậy là đầu là cao trí về sự định đặt và một cái quyền lực to, với các người dưới tay.

Dòm cái nhơn-trung của Ngài thiệt là sâu, chỉ cao cảm tình của Ngài cao-lớn và sự quyết định chắc chắn.

Cái chỉ tay về lẽ phải và về sự quyết định ấy đã là tuổi cả ngày lớn thì càng cang day, và lại lệc quốc đều tặng khen Ngài. Việc ấy chắc chắn là vì ai mà không yêu mến ông của *Joffre*.

Ngày mai về đăng đều nghiên cứu cái bản tay của nhà thám-hiểm danh tiếng *Shackleton*.

Bà *ISIS*, ai muốn tìm bà mà coi tay thì đến nhà hàng *Hôtel Continental* phòng số 22, mỗi ngày đều có, đầu ngày chưa-nhựt và ngày lễ cũng vậy, cứ sớm mai từ 9 tới 11 giờ 30, còn chiều từ 3 giờ 30 tới 6 giờ 30. Giá nghiên-cứu và thi-nghiệm bằng Crystal Gazing » 10 đồng.

Coi chỉ tay 7$50.

Bà *ISIS* đã thi có mời thông-ngôn Langsa đi theo, lấm thế ấy đặng khỏi có đều chi ngăn cấng.

Cáo Bạch

Tiệm thợ bạc của tôi có bán hột thủy-xoàn nước trắng xanh, có cả rà thủy xoàn, có ngôi sao và trái tiện nhận hột xoàn làm sẵn để bán giá rẻ.

Lại có hột thủy-xoàn lớn nhỏ đủ thứ cũng có đồng hồ bằng vàng và bằng hạc hiệu :

« CYMA »

giá bán nhẹ hơn các tiệm khác

Như chư quí khách muốn mua đồ chi xin tới tiệm tôi thì sẽ hết lòng tiếp rước.

Saigon le 15 Juin 1922

KYYUN

n° 170, Rue Catinat SAIGON.

HÃNG

L. DESMARQUOY VÀ CÔNG-TI

ở đường Bd Charner, môn bài số 114

SAIGON

MỚI HÀ GIÁ CÁC THỨ VỎ HIỆU

« BERGOUGNAN »

DÙNG CHO XE HƠI

Xin mời các chủ có Xe-hơi đến mua thì qui-vị sẽ được toại chí

SAO VẬY ?

Là vì thứ VỎ HIỆU :

« BERGOUGNAN »

là hiệu Langsa, giá đã rẻ mà lại làm cho qui-vị yên lòng

CÓ TRỮ BÁN TẠI HÃNG

L. DESMARQUOY và Công-ti

đường Boulevard Charner, môn bài số 114

TẠI HÃNG CÙNG CÓ BÁN

VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP

棧客利名

Danh-Lợi Khách-sạng

Chư-tôn, nhà khách-sạng « DANH-LỢI » nay sửa-sang lại thật-khiết sạch sẽ, có thông ngọn gió thanh-quang, có đặc đèn điện tỏ rạng, rất hạp với phép vệ-sanh ; nhứt thiết phòng giường mềm gối đều là đồ tinh-hảo. Và lại có đặc chuông để kêu Bồi, có phòng kín để tắm rửa, trà nước tiếp khách đều dùng đồ thượng phẩm cả. Thật là một nơi khách-sạng thú-vị vô song đó.

Cái xin chư-tôn huệ cố, bổn sạng thật tình hoan-nghinh một cách vui vẻ.

棧客厚名

DANH-LỢI KHÁCH-SẠNG

Đường Jaccaréo, số 37-39-41. Cholon.

Cần bạch.

Thiệt khéo đáng khen

Nghề thể-hoa của nước ta xưa nay thì học theo cách Trung-Hoa, vẽ hình người, vẽ thú vật, vẽ sơn-thủy đều dùng thể-thần đã-đủ mà vẽ xem cho đẹp. Tuy đẹp tốt mà giống ai không biết, miễn đủ tay-chơn mặt mũi thì thôi.

Từ Nhà-nước Đại-pháp khai hóa xứ ta, day nghề-nghiệp cho ta, tiến các nghề đến ta nay đã có mới tấn-phát. Mà xem ra cho kỹ thì nghề vẽ phát hơn.

Tại Saigon đây có tiệm hoa-chơn-dung của M. Nguyễn-đức-Nhuận, vẽ thiệt khéo lắm, tôi thấy vẽ nhiều cái hình tuyệt-xảo, nên tôi có mướn vẽ một tấm hình của tôi, hình tôi chụp đã lâu phần nhỏ, hình dán gẫy thuế; mà người vẽ thiệt giống như in, không sai một nét. Vẽ đã khéo mà giá lại rẻ nên tôi dùng đôi lời thành-thiệt, trước ta-ơn, sau ngợi khen hoa-pháp tinh-thần.

Nguyễn-viên-Kiều

Travinh.

TRONG CÁC THỨ HIỆU XE-HƠI

CHỦ-TÔN NÊN LỰA

De Dion Bouton

Thứ Torp do 10 H. P Série
« « 10 H. P. Thảo luyện. Diện chơi thiệt tốt.
« « 15 H. P. Diện chơi thiệt tốt.

Thử xe tay bánh cẩm ở trong 10 H. P. Diện chơi thiệt tốt.

Xe thiệt mãnh-mẽ, chắc chắn và ít hao dầu.

Cũng nên mua thứ xe-máy hiệu « DE DION BOUTON » mà thôi là một thứ xe-máy tốt hơn các thứ.

Các nhà ưa chơi máy hát nói. Nên mua một cái máy

Pathé

Kiểu đẻ diện, và kiểu thường. Có đủ thứ đĩa hát muốn lựa thứ nào cũng có.

Các nhà biết lo giữ của. Nên mua một cái tủ-sắt hiệu

Verstaen

Lớn nhỏ đủ thứ, đề giấy tờ, giấy bạc và sổ sách. *Tủ sắt màu cây. Tủ sắt nhỏ* vàn vàn.

Hãng trữ các hiệu kể trên đây :

Berthet, Charrière & C°

68, Boulevard Charner 68, SAIGON.

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat Saigon mới mở ra một cái tiệm bán đủ đồ gia vị, nào các thứ rượu chát, rượu Champagne, nước suối, bánh hộp, nào dầu thơm, đồ dùng theo việc nấu nướng, đồ bằng pha-ly, bằng sành, đồ bạc, đồ nữ, muỗn, mức, đồ thứ trái cây tươi bên Đại-pháp đem lại mỗi chiến tàu.

Bán sỉ, bán lẻ.

Giá rẻ hơn các nơi. Gởi đi khắp lục châu, gởi hàng, đem tiền tới nhà thơ lảnh (contre remboursement.)

Xin qui quan, các ông các bà có điệp đi Saigon ghé lại tiệm tôi mà xem, công cuộc chúng tôi buôn bán.

Epicerie Saigonnaise HỒNG-VĂN et A-PHÁT
145-147-149, rue Catinat SAIGON

CHỦ ĐIỀN !
NÔNG GIA !
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các nhà có cần chư-tôn muốn làm bằng cấp, tôi mới sửa lại những mấy mốc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các môn nhỏ rời của mô-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến :

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, quan la de la Marne

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-cang hạm, có tay thợ chuyên-môn o các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiem điem công việc lắm.

Giày hút thuốc hiệu : « LE NIL »

LÀ TỐT THƯỢNG HẠNG HƠN HẾT

Hãy nài cho được giày hút thuốc hiệu « LE NIL » mà mua.

Có trữ bán tại hãng DENIS FRÈRES

là Đại biểu ở *Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh và Tourane*

DẦU SỨC TÓC HIỆU PÉTROLE HALN

BẰNG SẠCH GIỮ CHO TÓC ĐƯỢC TỐT VÀ GIÀI

Thuốc nầy thiên-hạ đều chộng vì nó chẳng những giữ cho da đầu thường sạch lại làm cho tóc mỉn-màn, yêm-rạp, không khô không dòn mà phải đứt phải đổ. Cách bản chế rất kỹ lưỡng, ngừa nhỏ cho da dầu khỏi rụng tóc và khỏi có gàu. Người bịnh mới mạnh thường hay bị đổ tóc, dùng nó ắt khỏi ngay.

CHO ĐỜN-BÀ, dùng nó thì tóc điệu dễ mà sửa chơn, đề mà đội mồ kiểu nào cũng được, dùng nó thì tóc trở nên mềm yêm coi đượm ra hình người nân nấn.

CHO ĐỜN-ÔNG, dùng nó khỏi rụng tóc và bịnh lao, bịnh thức đêm lo lắng bịnh nhọc trí nhọc lòng theo thời đợi nầy.

CHO CON NÍT, dùng nó thì nó dưỡng da dầu tươi trắng ngừa hết các bịnh ghẻ chốc và lớn lên tóc đặng mịn mà yêm rạp.

CHO MỌI NGƯỜI, dùng nó là một món thuốc vệ-sanh có trừ bịnh trong các nhà thuốc, các tiệm, các kho lớn.

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substitutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục tờ vì bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoa. Thuốc của tiệm tôi không có môn chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải cứ coi theo các lời dặn hay là coi theo nhãn. Nếu tác một đều là thuốc, của tiệm tôi đã làm chẳng hư.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG PHỤ-TỬ LÝ-TRUNG HƯỜN

Phàm hễ khi trời thì hạ xuống, khi đất thì lừng lên, âm dương hiệp nhau mà sanh sanh hóa hóa; cón trong nhơn thân cũng vậy, âm dương phải cho điều hòa thì mới được mạnh giỏi sống lâu. Nếu thanh-dương mà ẩn hãm, trược âm lại lừng lên, thì trăm bịnh đều nhơn đó mà phát ra, nên phải có thang Lý-trung đông vị phù-tử vị quản, chế huyền ra mà làm hườn, gọi là PHỤ-TỬ LÝ-TRUNG-HƯỜN mà trị thì mới thấy công hiệu.

Phàm bề chóng đương bết tác thì ăn uống chậm tiêu, đại tiện không thiệt, nói rượu đau bụng, tay chơn bải hoải, sợ lạnh ưa nóng, hay ói nước giải, hoặc anh chàng rét, trung khí đều hư, hành phòng bất tiện; hoặc mạch đi yếu v.v.... thì phải dùng giang lôi và đại-táo nấu nước uống với thuốc hườn nầy.

Hườn PHỤ-TỬ LÝ-TRUNG nầy có tài làm cho thông kinh-mạch, đạt biểu lý ; hễ ai lý-vị lạnh yếu, ăn uống chẳng tiêu thì phải uống nó cho nhiều mới thấy công hiệu.

Chư tôn quang cố, xin hãy chú cho kỹ cái nhãn hiệu Ông PHẬT của NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG thì mới khỏi lầm.

Giá mỗi hộp 2 hườn là..... 0$20 — mỗi hộp 4 hườn là..... 0$40

PHÀI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vân là cư-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trừng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiêu hiền đãi sĩ;

Vì thuốc tinh tiến, mỗi lần thuốc bán tay với quan đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở lại đường Catinat*
môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lầu

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-hàng ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mái-day bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiến soi con mắt hằng ni-kên, hằng vàng và bọc vàng, kiến thiệt bằng thủy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-rà, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hồi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

NAY KÍNH.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngo cùng Liệt-quí

Đã lắm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng vẻ mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho liệt quí bình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng bởi, cảng đã lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều có chỉ hằng thật rằng tên kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết; hai ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vào. Ấy là mốt đưa đáng cho là khấp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nếu việc quả, mình đầm đương cầm viết chép ra để gương giáp ích, có sao lại sợ danh nặc danh? Hà chưa phải là khấp nhược chăng?

Vì cái tật khấp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở dân gởi đến, tên kỳ không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn nhơ phần người kỳ tên giả nhân chịu lấy những đều cang hệ gì xảy đen; Bonbáo không cang-dự.

L. T. T-V.

CHIẾC NHẪN V. Q. T.

Càng ông Nhiều,

Mấy lời ông đáp cùng tôi về sự chiếc nhẫn V.Q.T., lẽ gì tôi không nói lại, vì những lời của ông chẳng khác nào ông vẽ hình ông trên báo rao cho mọi người biết; còn nói nữa mà chi. Nếu tôi cần nói kỳ hồi tôi muốn xét lỗi của tôi. Xin chư quí độc giả thứ tha cho. Theo lời tôi nói về chiếc nhẫn của ông, cũng như tôi nói hàng chỉ của một tiệm nào rao bán vậy. Quyền chê khen xấu tốt là quyền của tôi, quyền của mọi người; không lý tiệm rao đồ tốt bán đồ xấu mà không ai đặng kích-bác. Tôi nói chiếc nhẫn của ông rao bán tài tình, phép ngoài Bắc đem vô đó là đồ giả, kiếm lời phước phỉnh mà gạt người; ông không báo chữa chiếc nhẫn của ông, ông lại nói tôi ăn lương 28 đồng, giờ rảnh không lo phương thế chi độ thế nhi để đi đặt như-trình; ông lại nói M. Xuân mắc dí thơ, mệt, về ăn cơm rồi lo nghỉ, giờ đâu mà học phép mầu nhiệm của ông đặng; ông lại nói luông tới ông Lung là người vô cang, không một lời chi xúc phạm đến ông.

Thấy những lời quá đáng của ông tôi thầm xét, trước hết, lỗi của tôi. Tôi vốn người xuất ư hàng vi, học nhơm mem ba chữ; nhơn lúc chiến tranh tôi đam gan ác bên ngồi trời xanh, song chẳng phải là đều ông làm đăng và cũng chẳng phải là đều đáng chê, mà ông dám chê, nghĩ cũng khá tiếc. Chẳng hay làm nghề gì mà ăn ông mới khen? — Phải biết bản phép tà thuật như ông vậy chăng? — Đến bồi xong trở về, cũng có chút công, có giấy ban khen còn hiện, tùy thế lực kiếm phương làm chi độ thế nhi. Ông nói tôi ăn lương thàng 28 đồng, còn cao, thật tôi ăn có 25 đồng. Phận học dở muốn ăn nhiều cũng khó. Ít hay ít, y thực tùy duyên cũng xong. Biết nghề chi riêng mà kiếm thêm cho dư? Vì chữ quân-tử cố cùng, dầu thiếu cũng cam thừa phận. Không lý dám ra trộm cướp, gian-dối cũng là sanh chước quỉ mưu thần mà gạt lường thiên-hạ. Làm vậy e nhục nhã tông môn đi chăng? Xét hết về việc tư của tôi, tôi không có chi trước phẩm nhà-nước mà ông nhạo cười, ước như M.Xuân đối đời rằng ra Bắc tìm thầy tu núi, học phép Sơn-đông, đập ngực mà bán thuốc-dán, thì ông mới chê cười sao nữa? Tuy vậy việc đi thơ là chức phận chẳng phải nghề lão xược hèn mạt. Cang chi tới vấn-đề chiếc nhẫn mà ông đem ra? Cho đến ông Lung luận riêng với M. Xuân rằng có coi *réclame Fantasio*, nói không chừng ông thợ giáo với ông S., hay là bà G., ông cũng giận mà chẳng chừa. Nếu vậy hễ ai nói động tới chiếc nhẫn V. Q. T. của ông là đồ giả-dối, không hiệu nghiệm như sự mầu nhiệm của ông đã rao, thì ông lấy việc tư của người ra mà nhục mạ lại mà rửa hờn hay sao? Tôi xin nhắc cho ông nhớ rằng quyền chê khen tốt xấu hàng giữa chợ là quyền của mọi người; ông có tài thì bẻ chuốc thế nào cho ra tốt cho người tin mà mua, chớ có lý dân ông nghe ai chê, thì ông mắng đùa chưởi vãi hết đi vậy. Dường fy chẳng là hẹp lượng lắm chăng? Xin ông xét lại.

Bấy giờ nói về nhẫn V. Q. T., ông chịu rằng phép *hypnotisme*, sao ông rao rằng ông học với đạo-sĩ ở núi non nào đó? Tại sao ông nói vậy? Lấy lời rao đó sánh với việc tôi tùng chinh, nghề tôi đánh máy ăn lương tháng, hầm ông coi giùm lại coi bên [illegible] thanh, bên nào trược? Tôi tưởng tôi mà không nghĩ cầu quân-tử cố-cùng, tôi ra mà kiếm chước gian lận, lường gạt đồng-bang, chắc tôi, thà nhập đăng mà sát-nhân đoạt tài, không chịu mượn nghề *hypnotisme* mà nói phỉnh phờ như ông vậy. Song lương tâm tôi chẳng cho tôi làm sái đạo, thà cam phận đuổi co. Nếu tôi chẳng sự nhục-nhã lông-môn làm việc bất lương giựt của, thì có đâu ông cười tôi làm nghề đánh máy ăn lương tháng hai-mươi-lăm đồng.

Thôi, mấy lời cùng ông, xin ông nguôi giận; từ đây về sau tôi không dám nói tới chiếc nhẫn V. Q. T., của ông, nữa để cho ông rao bán.

Kim biệt danh là: Vàng.

Kiêm dit Vàng.

Sông lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện bây giờ bốn nước Thái-lý có một vị điền chủ đã ngoài 85 tuổi mà hiện còn sức lực mạnh mẽ như người ở tuổi, đi đứng chẳng hề có mỏi gối, nhớ rõ ngày giờ ở người trong đồng cơ 50 năm công chuyện.

Ngày nọ có một người đi thăm hỏi thì cho biết tại đều ông nay đều bạc hoài cam mà sản xác lực không phải bởi vì ông đã đặc bí-phương: Có chi ta đã cai hút và đều tôi trước khi ba năm hãy uống một ly rượu mạnh Quinquina Dejean hiệu Khanh là một thứ rượu trường sinh bổ lão.

Người khách nghe nói công có không muốn một vị trường thọ như ấy, liền xin mua cái trở đi mua cho đặng thứ rượu Quinquina Dejean mà đồng mỗi lần. Thiên hạ nghe nói công có đặc thanh xanh, công bao đã nhơn đó mua rượu ấy dùng để mà uống và quanh năm.

Số bán trong các tiệm hàng xén (épiceries)

Tại đường Testard, số nhà 37 Cholon ngang rạp hát bóng Eden.

Có trữ bán nhựt trình Lục-Tỉnh Tân-Văn mỗi ngày.

Và tiệm hớt tóc hiệu CÔNG-THÀNH

Đường Marins CHOLON

Kính,

Càng chư quí vị trong cầu học-chân đặng rõ:

Hãng tôi mới mở một cửa hàng sửa đồ thư máy, hoặc sửa hay làm ra mới, những vật phụ tùng dùng theo mỗi thứ máy như là xe-hơi cùng là cây máy hơi vậy v.v. Nói tóm một đều là trong cả vật dùng theo công-nghệ loại kim, hãy giúp tiện cho chư quí vị khỏi bề lo lắng.

Hoặc ở xa mà gởi đến thì tôi cũng sẵn lòng cần giúp đặng vừa lòng. Rất rẻ, rất mau hơn cả những xưởng lớn kia, lại tùy theo ý của chư vị như lòng thích muốn.

Xin chư vị chiếu cố tôi rất gần nhau.

Kính đề,

Atelier de Garage Varoincha

430 à 433, R. Paul Blanchy

à SAIGON.

PHOTOGRAPHIE ARTISTIQUE ET INDUSTRIELLE

KHANH-KÝ & Cie

Phòng chụp hình mỹ-nghệ

Saigon, tại đường Bonnard, môn bài, 54 gần nhà hát bóng Casino.

Kính cáo cùng Liệt-quí đặng rõ: chúng tôi mới mở một tiệm chụp hình mỹ nghệ tại đường Bonnard môn-bài 54 nhà xem xanh (kế nhà Hát-bóng Casino).

Chủ nhiệm công-ti chúng tôi là M. KHANH-KÝ đã qua học chuyên-môn nghề chụp-hình bên Qui-quốc và sau khi học đặc nghệ, đã đặng cử vào làm đốc-công trong hãng Gerschel là một hãng chụp-hình lớn nhứt tại thành Paris. Như vậy, người đáng đốc xuất công nghệ của tiệm chúng tôi thiệt đã học đặc thuật. Đã hành-sự thành tài có thể hiến. Liệt-vị Qui-khách những tấm hình rất tinh xảo, thể cách như những hình mỹ-nghệ các nhà lớn bên Thái-tây.

Cũng đã, chủ-nhiệm công-ti chúng tôi, M. Khanh-ký, đã đặng ơn Nhà-nước cử theo hộ-giá tử Tourane tới Saigon, đặng chụp-hình kỷ-niệm cuộc Hoàng-thượng ngự-du Qui-quốc, thì đã đặng *ơn VB-lộ bản khen* và đặng qươn Tổng-thống và quan Thống-đốc công nhận là *thợ chụp hình chuyên môn đặc biệt.*

Như vậy, tưởng không có tang chứng nào làm cho tỏ hơn là các của chúng tôi thêm giá-trị nữa.

Tiệm chúng tôi chụp hình hạ giá và đủ các kiểu hình đã có các thứ mẫu tuyệt xảo để hiến Qui khách lựa đặng như ý.

Mong ơn chiếu cố,

KHANH-KÝ & Cie.

Kể quả cuộc «Phần-thưởng lớn về việc xài dầu năm 1922» trong kỳ đua vòng du Maroc đủ chỉ sự thượng hạng các thứ dầu

« SPIDOLEINE »

đăng ít mà làm cho trơn chạy tới nơi.

Trích lục trong Báo « L'AUTO » ngày 29 mai 1922

Ai cũng biết rằng loại phép năm nay cấm xài dầu hơn số 7 sao chạy phân trong mới trông về việc xài dầu xăng, nghĩa là gần 1 lít chạy cứ mỗi trăm ngàn thước về những xe nào mà chạy đường xa cũng bằng nhau đặng 12 lít carburant. Người ta đồng nhận rằng các thứ-lệ đang đăng trong cuộc du-lịch là thấy đó. Ấy vậy trong khoản riêng nầy thấy cuộc tấn ích đó sở mà hiện nhiên và lại thường có vì bởi cuộc mai lý chẳng nhiều cái máy cán cũng gần bằng, đến chừng xe chạy tới thì chẳng thấy hao dầu nhiều như là *Bacchi, Milanzi, Lahma, sur Matiès* thì không có xài đầu, mà *Lucien, Chenard,* và *Leonard, sur Chenard, Walcker,* cũng vậy.

Cái vấn-đề mất gốc ấy bộ cũng có lắm. Cho-đến lại coi những xe CITROËN đứng đầu hao nhiều: Ông POULAIN thế tháng mà còn đứng 75 gr. trong 100 ngàn thước, nghĩa là ít hơn mỗi lít, từ Paris qua Nice, Xe BIGNAN xài một gốc ba lít đầu trong 100 ngàn thước. còn xe Voisin là một thứ xe mà tốt đã có nói trong chốc khác rằng xe ấy dùng đúng 620 gr. nghĩa là ít hơn hai phần ba lít trong 100 ngàn thước, xe nầy chạy gần 80 bực trung. Chẳ nầy không gì hao biếm nữa, chỉ có ngơi khen mấy nhà tạo-lập mà trong cuộc đấu phần-thưởng lớn về việc xài dầu chứng chắc một lần nữa rằng thứ dầu hiệu Langes là thượng hạng không thể nào bì kịp.

Tấn ích trong cuộc dùng lubrifiant chớ chẳng gì, mà cũng tấn ích cho thứ lubrifiant tự nó, ấy là việc không cãi chối gì đặng. Vậy thì nên đứng tư vị ai, nên nói ngay rằng mấy thứ xe đua mà ăn hàng nhứt trong mấy kỳ đua gần thì đều dùng ấy thứ dầu, SPIDOLEINE ».

CÁC NHÀ CÓ XE-HƠI

Nên hỏi mà mua những dầu Langes hiệu « SPIDOLEINE » André Pils » là các thứ tốt, và lại rẻ, trong các nhà chứa xe đều có.

Đại lý: L. Jacques & Cie 69 đường Catinat Saigon.

SĂM-QUẢNG-HƯNG TIỆM BÁN VÀNG LÁ

CÓ BÁN BẠC NÉN, VÀNG NÉN, VÀNG ĐỒNG NHỎ, LỚN ĐỦ THỨ

鋪金馨廣岑岸堤

Bên hiệu chánh lập ra tại Hongkong đã mười mấy năm rồi, CHUYÊN NGHỀ BÁN VÀNG LÁ, VÀNG NÉN, BẠC NÉN. Thiên-hạ đều biết danh bổn hiệu lại muốn cho Qui-khách tiện bước nên trong năm 1921 đã lập thêm một tiệm tại *CHỢ-LỚN ĐƯỜNG CANTON SỐ NHÀ 46.* Xin Qui-khách có mua vàng là thì phải nhìn cho kỹ cái nhãn PHI-HÙNG (con gấu bay) thì mới khỏi lầm vàng giả.

Cholon, SĂM-QUẢNG-HƯNG cẩn cáo.

TIỂU THUYẾT MỚI

NHÀNH-QUẾ NON-NAM

Soạn-giả Văn-Sơn Trần-hưng-Kỵ. — Huế

Toàn biên 22 hồi

(TIẾP THEO)

Em bây giờ đã nghiêm - nhiên một vị khách quá-giang, ghe chạy hơn nửa ngày xuôi buồm thuận gió, không có sự gì. Đến ba giờ chiều nghe ở phía tây nổi một tiếng sấm, dứt tiếng thì một đám mây đen theo gió mà lên, mây lên cao bao nhiêu, thì gió lại càng thổi mạnh bấy nhiêu, ông chủ ghe hoảng hốt vác búa đón cột buồm gấp hai gió lúc bây giờ thổi dồn ầm ầo như bão, sóng biển lên to như núi; nhà mạn người trong ghe, chút nữa thời gởi thân vào miệng cá. Em bây giờ chỉ ôm lấy sắc-văn của thầy em và một trăm đồng bạc của chị cho, nịt vào lưng kỹ, nhưng rồi em nghĩ lại cũng vô ích, nếu mà ghe nọ chìm đi, thời bao nhiêu chi cho khỏi lâm lế tiên ông thần thầy phủ. Em nói đến đây, nay em hãy còn run sợ dây-dẩy, lúc ấy em nằm trong khoang ghe, mà chẳng khác gì ngồi trên đầu voi, lay qua lắc lại, lộn ruột nhào gan, may mà em khỏi say sóng, chỉ mệt quá. Em gắn gượng cất đầu lên, dòm ra thì thấy ông chủ ước lượt - mượt, mặt xanh tàu - tà, hình như một người phải trận đau lâu lắm, miệng thời với trời, tay dỡ vàng bạc, khẩn cầu lấy sanh mạng cho người mới gặp. Còn ông lái - người cố-hương có ai biết em là chaché chú-chóp đâu, di đường đã mệt cái ngươi, tìm đến gốc cây ngồi nghỉ mát đã. Người trong làng qua lại làm đồng làm hái thiếu chi, cũng chẳng ai hỏi đến em cả, họ ngỡ là người qua đường thôi, em cũng chưa vội hỏi ai đến lai - lịch thầy em. Nhân lúc gió mát hiu, bóng cây rậm-rợt, em kê cái gói lên đầu, đánh giấc ngủ trưa thật ngon.

(Mất tiếp).

giờ chiều, cho đến bấy giờ tối, chỉ trong bốn giờ đồng-hồ, mà chiếc ghe bị gió dẫy đi xa không biết đường nào nữa. Hết canh một, mưa gió đều im lặng cả, trời lại sáng sủa như thường, các vì sao trên trời sáng chói đến day biển, lại có trăng non nữa. Em leo lên mui mà trông ra biển, chỉ thấy trời nước mênh mông.

Vừa may ghe lại tấp vào một hòn cù-lao nhỏ, nhưng em có biết hòn cù-lao ấy thuộc về hải-tú, ấn nào đâu, bởi vì em mới đi biển lần ấy là thứ nhứt, hỏi ông chủ ghe, ông cũng không biết, chỉ thấy ở đỉnh hòn đảo nhỏ kia, có ngọn đèn pha (phare) sáng lấp lóa mà thôi. Ghe nào được chỗ kín người mới qua lại tại lĩnh, nước biển khỏa vào đáy ghe, trong lúc đông gió ước chừng lúc đến trẫy về. Tội nghiệp ước mất ba chục tạ đường, ông chủ cũng đã thiết-tha, nhưng mà được sống là vui, nên cũng không kể. Chủ ghe bèn xuất thuyền-dinh tu chỉnh buồm, chèo lại, nhơn nhịp có gió rong, thuận gió chạy vào Nam lại, chạy miết bấy ngày đêm, mà chưa thấy bờ biển đến. Đến ngày thứ tám mới thấy mờ mờ một giấy bờ ở dài dặc dặc, em ngờ đã đến Nam-kỳ rồi, ai ngờ ghe chạy vào gần, ghé vào thời là vũng Xuân-Đài, thuộc về tỉnh Phú-yên mà thôi, tự vũng Xuân-Đài đến Nam-kỳ hãy còn một khoảng hải - trình dài lắm Chủ ghe đậu ghe lại đó hai ngày, cho thuyền - dinh nghỉ ngơi, ăn chơi đã, hết hai ngày rồi, ra cửa Xuân - Đài vượt biển vào Nam, chạy ban gây đêm nữa mới đến Nam - kỳ, đó là cũng nhờ trời thanh, biển lặn, mớ được mau như thế, ghe đỗ bến chừng độ canh ba.

Hồi thứ mười tám.

Vị phong-trần, Đinh-nhơn đã tăng nếm trải,
Nhớ phần tử, Quế-anh mượn bài đề thiên.

Sáng ngày rõ mặt, em tử chủ ghe lên bờ. Ui chà! em trông thấy chỗ Saigon nầy, đô hội ồn ào, xem lạ mắt quá, trông trước trông sau, không một người nào quen biết cả, trong bụng nghĩ cũng đã khuẩn, bây giờ ta đi đâu đây? thôi! I tìm vào hàng cơm ăn cơm đã rồi sẽ tính.

Em vào hàng cơm ăn cơm xong, đang biến-hóa trong trí, tìm kế để mà đi, vừa may lại gặp một toán khách xuống xe lửa, đỏ vài mươi người vào hàng cơm ăn uống nhộn nhàng lắm, lúc họ ăn uống thì em nghe họ hỏi nhau rằng: Ông về đâu ? — Tôi về phủ Bình-tân; — chớ ông về đâu ? — Tôi về huyện Bình - dương; — Ở còn ông nầy nữa lại về đâu ? — Tôi về huyện Tân-long.

Em nghe bọn họ hỏi nhau như thế, em nhớ lại sắc-văn của thầy em thuộc về thôn Trường-xuân, huyện Tân - long; phủ Bình - Tân, tỉnh Gia-định em nói rằng: bác nào về Huyện Tân-long, cho chàu đi đường đi với, em mới theo ông già kia để nhờ ông chỉ nẻo cho, về đến huyện Tân - long, lại gặp được người cũng ở gần thôn Trường-xuân, lên huyện có việc, em lại theo ông ấy về Trường-xuân. Em bây giờ tuy về cố hương, nhưng mà người cố-hương có ai biết em là chaché chú-chóp đâu, di đường đã mệt cái ngươi, tìm đến gốc cây ngồi nghỉ mát đã. Người trong làng qua lại làm đồng làm hái thiếu chi, cũng chẳng ai hỏi đến em cả, họ ngỡ là người qua đường thôi, em cũng chưa vội hỏi ai đến lai - lịch thầy em. Nhân lúc gió mát hiu, bóng cây rậm-rợt, em kê cái gói lên đầu, đánh giấc ngủ trưa thật ngon.

(Mất tiếp).

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thèm khen ngợi

Chai rượu mạnh hiệu Denis frères có trữ nơi tiệm

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Đồ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

CÓ TRỮ BÁN TẠI HÀNG

MAGASIN UNIVERSEL

157, Rue Catinat SAIGON

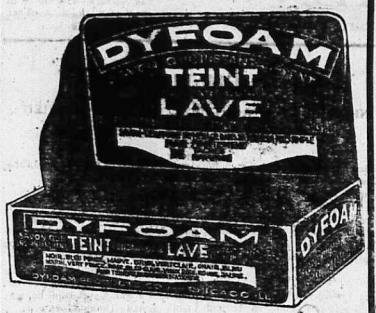

Xà-bông hiệu « DYFOAM » giặt sạch và được hết thảy các thứ vải mau.

Nón trắng hiệu : COQ GAULOIS

Nhiều hiệu (Paris) Bảo lãnh 5 năm, làm bằng viên mộc thiệt (liège), không có cao-su, bao bằng vải bố trắng.

Ở trong lồng	5 ; 90
Ở trong có xếp con.	6 50
Cả thảy bằng nhiễu.	7 00

NÓN PANAMA THIỆT và NHIỄN

Thứ thượng hạng	11 ; 00
Thứ thiệt tốt.	9 00
Thứ vừa vừa	5 50

Thiệt là Đẹp

Bản-hiệu mới tiếp đặng nón nỉ bên Italie gởi qua rất nhiều, nỉ thiệt tốt, mode thiệt là đẹp: màu gì cũng có đủ. Bán sỉ giá rẻ mà bán lẻ giá cũng nói hơn các nơi.

Xin qui-khách quan cố.

Tiệm bán nón giầy

Nguyễn-đức-Nhuận
ở ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ Saigon

LỜI RAO

Cho mấy chủ có xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C. G. M. cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12×56 Ruột (chambres à air) 5 piastres.

Sau tại Hãng nấu Cao su, ở đường Douaumont Saigon.

XE MÁY ĐẠP CỦA HÀNG *L. CAFFORT*

HIỆU « **ALCYON** »

ĐUA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trường Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lảnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu **ALCYON** ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lảnh phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THÌNH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu **ALCYON**

L. CAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

Khôi hài

Gà mẹ và gà con

Gà mẹ dắc một bầy con,
Và đi và đạy : chíu lòn với nhau.
Bấy giờ còn có mất tao,
Mai sau khuất bóng, . . hòng hào lụy thân.
Gà con đa đa nghe răn,
Thoạt dân gặp đồ tăng bằng nhảy lia.
Con bắt được, con đòi chia,
Xôm nhau giành giựt phải lìa mồi ngon.
Ôi ! Riêng huynh đệ đâu còn,
Con thì xẻ cánh, con thì quê chơn.
Cũng nhau gây gổ nào sờn,
Gà mẹ thấy vậy hèn dòn gan vàng !
Lòng sầu cất tiếng thở than,
Tô-quyền tài thế mới toan ẩu là .....
Ai ôi, thử xét chuyện gà !

Nguyễn-trường-Xuân.

Văn đàn

Thân thế-cuộc

Ai ai trong cuộc, cũng ăn nhờ,
Trong đục đâu ta giả mặt ngơ.
Thi, họa, cầm, kỳ mỗi đã lịch,
Hung hoang đăng tử, tiếng còn nhơ ! . . .
Chân đế, Tô-Vũ lòng không thẹn,
Học đốm Mãi-thần chí chẳng khờ.
Đen, đỏ trong trần, màu chả nhượng,
Có đâu trời đất nỡ làm lơ ?

Châu-Ngọc . . .

Khuyến học thi

Khuyến người văn-học gắng công siêng.
Mười năm đèn sách lóa lư-lý,
Một bộ rồng mây rỡ tước-quyền.
Sách chất cảnh hồng, thân quả gấm,
Tên đề ba cử, gái thêm duyên.
Dầu rằng trễ bước Công-danh-hội,
Vào cuộc sanh-nhai, sẵn điều khuyên !

Châu-Ngọc . . .

Lời rao

Cho mấy ông thợ chụp hình, dầu thiện nghệ dầu ham chơi

Tại hãng PHOTO-STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có ; tính thơo giá bên Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc v. v. . .

Cũng có đủ đồ phụ tùng kết thầy và nghề chụp hình và nghề vẽ cảm (Peinture) bán sỉ bán lẻ cũng được.

Có khuôn để lồng hình chạm khéo lắm, thứ nào cũng có, nhiều bộ hình khác, chạm tốt lắm.

Có chụp hình cho giấy thẻ thân nữa.

Có bán kiếng, giấy, đủ thứ thuốc sang hình.

Giấy Bromure 1/2 brillant contraste từ hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì $ 6 25 còn hộp 500 tờ thì 25 $ 00.

Có kiểu đồ làm hình mấy xứ nóng nực.

Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

NHÀ CHỤP HÌNH HIỆU :

Photo Nadal

120, ở đường Catinat, số 120

SAIGON

Các nhà chụp hình ???

Chụp hình chơi và chụp hình nghề

Chiếc tàu AMBOISE mới chở lại những kiến,giấy,hiệu Spécial contraste Crumière « DRAGON » vách hình, đèn dọi để làm ra cho lớn, máy phòng vuông, thứ 13x18,18x24 và 24x30, ống dòm hiệu : Krauss,Tessar,Zeiss,Berthiot, vân vân.

Trong bổn tiệm, chư-tôn muốn mua các món đồ dùng chụp hình, thuốc và đồ phụ tùng đều có cả, mà giá đã rẻ lại tốt như không có đâu bằng.

Ai muốn **MUA SỈ** *(EN GROS)* những hàng **TƠ, LỤA BẮC-KỲ**, *(Soieries du Tonkin)* cho được hàng tốt, giá rẻ, nên viết thơ mua mau cho tiệm.

Maison Tonkinoise

ĐỒNG - THINH

4, Rue de la Soie Hanoi

Thời sẽ được lời nhiều

Ai muốn lấy kiểu (Echantillons) hỏi giá tiệm **Đồng-thịnh** ấy cũng trả lời tử tế.

Rượu bổ tột hảo hạng là rượu Quinquina **St. RAPHAEL.** Thứ đỏ và thứ trắng. Có trữ bán tại hãng **DENIS FRÈRES** là Đại-biểu ở *Saigon, Hảiphòng, Hànội, Pnom-penh* và *Tourane.*

TÂU HƠI NỔI CỦA ÔNG **FARMAN** *MỚI BÀY HIỆU :*

« Le Passe-Partout »

— Tiện bề ghé các nơi —
— Chạy chỗ nào cũng được —
— Thảo ra rất dễ —
— Ráp lại như trở tay. —

Ấy là một thứ tàu rất lẹ làng, dùng máy hiệu « **ANZANI** » sức chạy 10-12 ngựa, và chạy bằng thứ chưng vịt kiểu phi-thoàn, chư vị và bằng hữu đi sông nầy rạch kia rất mau ; bất luận nơi nào, nước độ chừng một tất thì chạy được, hoặc ruộng khi có nước nổi cũng chạy được.

Chư vị tốn chừng năm ba lít dầu sáng thì đi đặng 25 ngàn thước trong một giờ.

ẤY LÀ THỨ TÀU RẤT CÓ DANH TRÊN ĐỜI

Mau mau hãy gởi thơ mua tại xưởng đóng tàu hơi của ông Ch. BARDON, ở đường mé sông Khánh-hội SAIGON.

Tại đây là hãng thay mặt bán tàu cho ông FERMAN trong cõi Đông-Pháp.

Ch. BARDON.
Quai de la Marne Khanh-hội
SAIGON

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Vệ-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân-cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mòn hễ uống rượu nầy vô, thì ít đặng cỡ lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mặng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lẫm liệt, da thịt đỏ săn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marti số 190, Cholon.*

Dépot PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue de

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ đồ phụ tùng

Đường Luro môn bài 99 và 101, Đất-Hộ (Saigon)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui khách đặng rõ : Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là : xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe kéo, xe bộ ; cũng có đóng thùng xe hơi theo kiểu kiểng thiết, sơn xe thiệt khéo, làm nệm, mười xe đã xấu, vẫn cũng có bán các thứ xe cũ, sửa lại chắc chắn ; có bán đèn xe đủ kiểu, bán xe cao-su bằng cây giá rẻ hơn hết chỗ lại, cao-su đặt để thay trong hành, kiểu đầu thay đổi kết kỉ xe độc chiếc và xe song mã bằng da tây mạnh rất khéo và chắc, có bán yên cốt, chuông đạp hai cũng hình đề tiếp đèn khi đi theo xe. Sơn xe và vẽ xe.

Cái mối qui khách có đặt đồ Đất-hộ xin ghé lại tiệm tôi mới khi trước coi chụp cuộc cầu tài lâm, sau có chắc đóng mòn chi đa thiểu mua giúp làm nghề thì tôi rất cảm ơn ba cố.

Còn chư qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm mua chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hầu đáp.

QUÁN RƯỢU THƠM GIỌNG

NƠI SỞ-THỦ

SAIGON

Kính cùng qui ông qui bà trường lãm: Tôi mới mở một quán nhỏ tại nhà kiểu viên gần chỗ chuồng Voi, có sắm nhiều thứ rượu ngon để thơm giọng, cho những người đạo chơi lúc nhàn du nơi ấy. Xin qui khách thừa dịp ghé vào trước nghỉ chơn, sau dùng rượu, cầu, nước chanh cho đỡ khát.

Quán mở bán ngày, từ 6 giờ sơm mai cho tới 6 giờ chiều.

Chủ quán :
HONG-THIL

OÁN-HỒNG-QUÁN *THỨ SÁU*

in rồi, thứ bảy còn tiếp

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARẠP

(Tiếp theo)

CHUYỆN HÒN NÚI ĐÁ NAM-CHÂM

Hoàng-tử Bi-ga là con vua Bichxắc. Khi vua cha băn, cuộc tống chung xong rồi, triều-đình bàn tôn Bi-ga lên kế vị. Tân-quân mới được 20 ngoài tuổi, tánh tình minh mẫn, và muốn tìm tòi cho thấu đáo nhơn tình, nên khi lên ngôi cửu ngũ rồi, ngài muốn đi cùng trong nước cho biết nhơn dân ăn ở làm sao, và nhơn đây mà làm cho lòng dân mến phục. Ngài đi như vậy, gặp nhiều việc lắm, song không lấy gì làm lạ, nên không kể ra làm chi. Nói về khi ngài trở về đến rồi thì ngài lại bắt bên muốn đi ra ranh nước cho biết lườn thể. Nguyên nước của ngài là một chòm cù lao, mà ngài đã đi khắp hết, nên muốn đi ra phía ngoài biển coi còn có cù lao nào nữa chăng và, như có, coi nó thuộc về nước nào cho biết. Ngài tính vậy rồi hạ lịnh dọn mười chiếc thuyền lớn mà đi.

Đi đặng 40 ngày, ngài lấy làm lạ; chi lắm, chẳng đề qua ngày thứ 41, ngài bị trời trở gió, rồi nổi lên một trận dông lớn quá, kế bão rồi nổi lên, trông đã nhận chìm thuyền của ngài rồi. Ngài lo sợ lắm, chịu cho một đêm, trên trời không có sao, dưới biển tối đen như mực. Chừng trời sáng thì mới bớt dông, thuyền đã trôi gần một cái cù lao nhỏ. Ngài bèn bảo dậu thuyền vào cù lao đó mà nghỉ 2 ngày, qua ngày thứ ba thuyền kéo neo mà ra khơi. Đi trọn mười ngày, mới biết rằng đêm bị dông, thuyền đã lại đường, tưởng là trở về xứ, té ra đà công cũng không biết thuyền nay ở tại chốn nào, duy thấy trên thì trời, dưới thì nước mà thôi. Vua bèn bảo một tên bạn trèo lên trên chót cột bườm mà ngó mông cho biết, thì tên bạn xuống nói rằng hai bên tả hữu đều thấy nước với trời, còn phía trước xa lắm, thì thấy đen thui mà lớn lắm, song không biết chắc là giống gì.

Tên đã-công nghe tên bạn nói như vậy thì mặt đã đổi sắc, tưởng như sợ sệt lắm vậy, rồi bứt đầu bứt óc mà la rằng : muốn tâu bệ hạ, chúng ta không còn trông sống đặng nữa rồi. Không có một người nào dưới thuyền nầy mà thoát khỏi đặng, tôi đã từng nghe biết, nên tôi chắc rằng chúng ta phải chết, không phương trốn tránh.

Tên tài-công nói rồi rống khóc, vì chắc rằng sao sao cũng phải chết. Cả bạn bè dưới thuyền thấy và như vậy cũng phải kinh hải. Vua Bi-ga bèn hỏi bỡi duyên cớ làm sao mà va lại thối chí như vậy. Va tâu rằng: muôn tâu bệ hạ, trận bão lúc ban đêm cho thuyền chúng ta đã bị lạc đường, trưa mai nầy thì bệ hạ và kẻ hạ thần chúng tôi sẽ tới gần chỗ tên bạn thấy đen thui đó, vốn là một hòn núi màu đen, là núi đá nam-châm, biện hãy giờ đây nó đã rút thuyền nầy rồi, kẻ hạ thần liệu chắc rằng không thể gì tránh cho được, dầu gió lớn bực nào cũng không xô đẩy thuyền ta cho khỏi được, vì núi đá nam-châm đó sức rút mạnh lắm. Nó rút thuyền là bỡi dưới thuyền có đỏ bằng sắt, nhứt là đinh đóng nơi bề thuyền. Mai nầy, hơi đá nam-châm rút thuyền đã gần rồi thì cái hơi rút lại càng thêm mạnh, làm cho đinh đóng nơi bề thuyền phải nhổ ra mà dính vào núi, chừng thuyền sẽ rã ra mà chìm. Bỡi sức đá nam-châm rút mạnh lắm, nên núi nầy, phía ngó ra biển thì đóng dày những đinh của chẳng biết là bao nhiêu thuyền lại tới đây và bị nhổ đinh rồi chìm xuống nước.

Tên tài-công lại tiếp rằng : cái núi nầy hầm đường chớ không có lái ra như núi thường vậy; trên chót núi lại có một cây trụ đồng. trên trụ thì có một người bằng đồng đứng, tay chỉ ra biển, mà nơi ngự: thì có một một lầm bằng vuôn vức, trên bằn viết chữ rằn rị, không biết là chữ gì, có kẻ nói là chữ hồi đời trước, nên hãy giờ đọc không đặng. Có kẻ lại dẫn tích người đồng ấy nghe ra mồ hồ lắm, và nói rằng người ấy bỡi hớn giận lắm sao đó, nên quyết hại cho sanh linh đồ thám, cho tới chừng nào người đó ngã xuống biển thì mới hết tai nạn cho nhơn dân.

Tên tài-công nói rồi lại rống khóc, làm cho cả bạn bè, nghe rồi sự chết cũng khóc theo. Vua Bi-ga nghe rồi và thấy tình cảnh như vậy thì ngài cũng không tưởng rằng ngài sẽ khỏi chết được. Lúc ấy ai lo phần nấy mà cũng không biết làm sao đặng cứu tánh mạng mình, rốt rồi thì đành chịu với nhau rằng nếu ai may mà sống đặng thì nội đồ đại du thuyền sẽ thuộc về người đó, mà phải về nói lại cho vợ con cha những người chết hay biết.

Sáng ngày sau, thuyền đã gần bờn núi đen bè bạn dưới thuyền, đã nghe biết việc lợi hại rồi, nên hãy giờ thấy đạn bỏn núi thì lại càng sợ hãi lắm.

(San sẻ tiếp theo)

SAIGON IMP. — DE L'UNION TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRES L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA